

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA WE WROCŁAWIU

LWR.411.6.4.2024

**Pan
Andrzej Mańkowski
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Strzegomska 6
53-611 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/24/514 – „Finansowanie działalności domów pomocy społecznej”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ¹ , ul. Strzegomska 6, 53-611 Wrocław.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Mańkowski, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ² , od 30 marca 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Anna Józefiak-Materna, Dyrektor MOPS, od 15 listopada 2011 r. do 29 marca 2022 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane w zakresie utrzymania i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej oraz zapewnienia w nich wymaganego standardu usług. 2. Finansowanie działalności domów pomocy społecznej.
Okres objęty kontrolą	2021-2024 (III kwartał) z wykorzystaniem dowodów i informacji sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Joanna Marczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/194/2024 z 27 grudnia 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 1, 37-40)

¹ Dalej także: MOPS.

² Dalej: Dyrektor MOPS.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

MOPS w latach 2021-2024 (do 30 września), stosownie do art. 119 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵, realizował zadania z zakresu pomocy społecznej, podejmując właściwe działania w zakresie utrzymania i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej oraz zapewnienia w nich wymaganego standardu usług.

Na terenie Gminy Wrocław funkcjonowało 13 domów pomocy społecznej⁶ (dysponując łącznie 1 116 miejscami), z czego dziewięć prowadzonych było przez organizacje pozarządowe, a cztery przez Miejskie Centrum Usług Socjalnych⁷. Średnioroczne obłożenie DPS wynosiło 1059 osób. Proces umieszczania podopiecznych w DPS był zgodny z przepisami i procedurami. Jakość świadczonych usług opiekuńczych była właściwa, weryfikowana poprzez przeprowadzane kontrole i wizytacje. Skargi kierowane do MOPS związane z funkcjonowaniem DPS były rozpatrywane zgodnie z procedurami. Terminowo i rzetelnie przekazywano comiesięczne raporty m.in. o liczbie mieszkańców, składane przez organizacje pozarządowe i MCUS, które były podstawą do wyliczenia dotacji. Koszt utrzymania mieszkańca w DPS był ustalany zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej.

Pomimo zawarcia w umowach na prowadzenie DPS przez organizacje pozarządowe, prawa do kontroli działalności placówek, zasad finansowania, sposobu oraz formy ich rozliczania, to jednak nie we wszystkich przypadkach wyegzekwowano od tych jednostek złożenie kompletu wymaganych sprawozdań z działalności. Część z nich złożono po terminie. Ponadto, niektóre ze sprawozdań nie zostały podpisane bądź nie zawierały daty ich sporządzenia.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm.; dalej: ustawa o pomocy społecznej.

⁶ Dalej także: DPS.

⁷ Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Gminy Wrocław nieposiadającą osobowości prawnej i wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej. Dalej także: MCUS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w zakresie utrzymania i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej oraz zapewnienia w nich wymaganego standardu usług

Opis stanu faktycznego

1.1. W Gminie Wrocław⁹ zadania pomocy społecznej, zgodnie z art. 112 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, realizował MOPS – jednostka budżetowa Gminy. Zgodnie ze Statutem (§ 8 ust. 1) i Regulaminem organizacyjnym MOPS¹⁰ (§ 7 ust. 4) oraz zarządzeniami Prezydenta Miasta Wrocławia¹¹, nadzór nad funkcjonowaniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powierzony został Departamentowi Spraw Społecznych.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76)

1.2. Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Wrocławia na lata 2018-2030 Rada Miejska Wrocławia wprowadziła uchwałą nr LIX/1378/18 z 5 lipca 2018 r. W powyższym dokumencie zidentyfikowano niekorzystne tendencje demograficzne, a jako rekomendowane zadania w zakresie DPS wskazano wzmocnienie infrastruktury w celu poprawy świadczenia usług poprzez zwiększenie liczby DPS (w porównaniu do 13 DPS zapewniających 1 116 miejsc w 2016 r.)¹²

Powyższy dokument, nie zawierał: prognozy zmian w zakresie proponowanego wzmocnienia infrastruktury (art. 16b ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej), sposobu realizacji i ram finansowych (art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c ww. ustawy) oraz wskaźników realizacji działań (art. 16 b ust. 2 pkt 3 lit. d ww. ustawy).

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 374-377, 390-391])

1.3. W latach 2021-2024 (do 30 września) Gmina Wrocław dysponowała 13 DPS, przy czym dziewięć prowadzonych było przez organizacje pozarządowe oraz cztery prowadziło MCUS, tj.:

- 1) DPS: ul. Karmelkowa 25; profil: przewlekłe somatycznie chorzy; prowadzący: Miejskie Centrum Usług Socjalnych; liczba miejsc: 236;
- 2) DPS: ul. Mączna 3; profil: podeszły wiek (95 miejsc), przewlekłe somatycznie chorzy (60 miejsc); prowadzący: Miejskie Centrum Usług Socjalnych; liczba miejsc: 155;
- 3) DPS: ul. Rędzińska 66/68; profil: przewlekłe somatycznie chorzy; prowadzący: Miejskie Centrum Usług Socjalnych; liczba miejsc: 159;
- 4) DPS: ul. Kaletnicza 8; profil: przewlekłe psychicznie chorzy; prowadzący: Miejskie Centrum Usług Socjalnych; liczba miejsc: 94;
- 5) DPS: ul. Świątnicka 25/27; profil: podeszły wiek; prowadzący: Fundacja Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra; liczba miejsc: 104;
- 6) DPS: ul. Ks. Marcina Lutra 2-8; profil: podeszły wiek (30 miejsc), przewlekłe somatycznie chorzy (42 miejsca); prowadzący: Fundacja Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra; liczba miejsc: 72;

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej także: Gmina.

¹⁰ Zarządzenia Dyrektora MOPS w sprawie wprowadzenia regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z: 1 lipca 2020 r. (nr 28/2020), 1 czerwca 2021 r. (nr 35/21), 1 lipca 2022 r. (nr 29/22), 3 lipca 2023 r. (nr 39/23).

¹¹ Zarządzenia Prezydenta Wrocławia w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wrocławia nr: [1] 3858/20 z 30 września 2020 r., [2] 9271/22 z 30 grudnia 2022 r., [3] 322/24 z 27 czerwca 2024 r.

¹² Na koniec września 2024 r. Gmina Wrocław dysponowała 13 DPS zapewniając 1 116 miejsc.

- 7) DPS: ul. Farna 3; profil: przewlekłe psychicznie chorzy; prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej Prowincja Polska; liczba miejsc: 101;
- 8) DPS: ul. Objazdowa 40; profil: niepełnosprawni intelektualnie dorośli; prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej Prowincja Polska; liczba miejsc: 37;
- 9) DPS: ul. Grunwaldzka 104; profil: przewlekłe somatycznie chorzy; prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Maryi Nieustającej Pomocy; liczba miejsc: 73;
- 10) DPS: ul. Jutrosińska 29 "Arka 1"; profil: niepełnosprawni intelektualnie dorośli; prowadzący: Fundacja L'arche; liczba miejsc: 7;
- 11) DPS: ul. Jutrosińska 29 "Arka 2"; profil: niepełnosprawni intelektualnie dorośli; prowadzący: Fundacja L'arche; liczba miejsc: 6;
- 12) DPS: ul. Okulickiego 2; profil: niepełnosprawni intelektualnie dorośli; prowadzący: Fundacja Przyjazny Dom im. Stanisława Jabłonki; liczba miejsc: 24;
- 13) DPS: ul. Św. Marcina 10; profil: przewlekłe somatycznie chorzy; prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu Prowincja Krakowska; liczba miejsc: 48.

W DPS posiadających łącznie 1 116 miejsc umieszczano średnio 1 059 osób¹³, tj. 1 057 osób w 2021 r., 1 049 osób w 2022 r., 1 067 osób w 2023 r., 1 062 osoby w 2024 r., w tym 101 osób w 2021 r., 94 osoby w 2022 r., 91 osób w 2023 r., 85 osób w 2024 r.¹⁴ przebywających na tzw. starych zasadach, tj. mieszkańców przyjętych do DPS przed 1 stycznia 2004 r.

Na koniec każdego z badanych lat na miejsce w DPS oczekiwało średnio¹⁵ 191 osób, tj. od jednej osoby¹⁶ do 55 osób¹⁷, a czas oczekiwania wyniósł od trzech¹⁸ do 72 miesięcy¹⁹.

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że niepełne wykorzystanie miejsc w DPS spowodowane było sytuacją związaną z epidemią COVID-19 – zwiększona liczba zgonów, ograniczone przyjęcia do DPS z uwagi na izolację nowoprzyjętych mieszkańców, izolację zakażonych mieszkańców, oraz zmniejszoną liczbę nowych wniosków. Zmniejszenie liczby wniosków o skierowanie do DPS spowodowane było również przepisami art. 61 ustawy o pomocy społecznej, dotyczącymi ponoszenia odpłatności osób zobowiązanych, tj. współmałżonka, dzieci, wnuków, rodziców za pobyt członka rodziny w DPS. Coroczny wzrost średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS oraz niska kwota dochodu obligującego do ponoszenia opłat za pobyt w DPS przewyższająca 300% ustawowego kryterium dochodowego powodowała, że rodziny decydują się na umieszczenie swoich członków rodziny w zakładach opiekuńczo-leczniczych przy finansowaniu ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia lub w prywatnych placówkach całodobowych. W tych ostatnich pobyt odbywał się na podstawie umowy cywilnej zawartej z rodziną, a w stosunku do rodziny nie była prowadzona procedura administracyjna dotycząca ustalania opłaty.

Mniejsza liczba osób korzystających z pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej miała wpływ na wysokość wyliczonego średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca na kolejny rok. Przy wyliczaniu średniego miesięcznego kosztu bierze się m.in. pod uwagę sumę rzeczywistej liczby mieszkańców

¹³ Średnia arytmetyczna z danych 13 DPS na koniec każdego roku badanego okresu oraz na koniec III kwartału 2024 r.

¹⁴ Dane na koniec każdego roku badanego okresu oraz na koniec III kwartału 2024 r.

¹⁵ Średnia arytmetyczna z danych 13 DPS na koniec każdego roku badanego okresu oraz na koniec III kwartału 2024 r.

¹⁶ Na koniec 2023 r. – do DPS przy ul. Grunwaldzkiej (profil: przewlekłe somatycznie chorzy).

¹⁷ Na koniec 2021 r. – do DPS przy ul. Kaletniczej (profil: przewlekłe psychicznie chorzy).

¹⁸ DPS przy ul. Karmelkowej, Rędziańskiej, Mącznej, Świątnickiej, Ks. Marcina Lutra, Grunwaldzkiej, Św. Marcina, Objazdowej, Okulickiego.

¹⁹ DPS przy ul. Jutrosińskiej (Arka 1 i Arka 2).

w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu pomocy społecznej, o czym mowa w art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

Dyrektor MOPS dodał, że Gmina nie poniosła kosztów z tytułu wolnych miejsc w DPS, gdyż zgodnie z comiesięcznymi meldunkami z DPS, Gmina pokrywała koszty pobytu za faktycznie przebywające osoby w DPS. Dyrektor MOPS dodał, że: [1] średni miesięczny koszt wyliczany był na podstawie wydatków za ubiegły rok, [2] przy niepełnym wykorzystaniu miejsc DPS ponoszą stałe koszty związane z utrzymaniem placówki bez względu na liczbę mieszkających w nich osób, [3] zgodnie z przepisami Gmina niejako ryczałtowo ponosi opłaty zgodnie z wykorzystanymi miejscami i nie ponosi przy tym kosztów za niewykorzystane miejsca.

(akta kontroli: tom I, str. 5-6, 77-83)

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie, największym problem we właściwym funkcjonowaniu DPS była epidemia COVID-19, z którą wiązały się ograniczenia przyjęć do DPS, niska frekwencja personelu, odwiedzin mieszkańców oraz stosowanie izolacji wobec osób podejrzanych o zakażenie. Nie odnotowano problemów z wpłatami mieszkańców (lub ich rodzin) oraz terminowością dotacji przekazywanej przez Wojewodę Dolnośląskiego. W zakresie rozwiązań prawnych, które należałoby wprowadzić w przepisach dotyczących działalności DPS, wskazał na brak rozwiązań systemowych wynagrodzeń analogicznych jak dla kadry medycznej zatrudnionej w podmiotach leczniczych.

(akta kontroli: tom I, str. 6-8)

1.4. W latach 2021-2024 (do 30 września) Prezydent Wrocławia wydał łącznie 1 068 decyzji o umieszczeniu osób w DPS, w tym: 304 w 2021 r., 276 w 2022 r., 325 w 2023 r. i 163 w 2024 r.

Na 14 przeanalizowanych spraw (w tym dwóch z 2021 r., czterech z 2022 r., pięciu z 2023 r. i trzech z 2024 r.), we wszystkich przypadkach:

- decyzję o umieszczeniu w DPS wydawano zgodnie z decyzją kierującą,
- w razie niemożności umieszczenia osoby w DPS z powodu braku wolnych miejsc, powiadamiano osoby o: wpisaniu na listę oczekujących i przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- decyzje wydawano na podstawie: wniosku (o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej²⁰), wywiadu środowiskowego (o którym mowa w art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej i § 8 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia) oraz odpowiednich dokumentów (o których mowa w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej i § 8 ust. 2 rozporządzenia o DPS),
- skierowanie i umieszczenie w DPS następowało na podstawie decyzji administracyjnej,
- przyjęcia do DPS następowały zgodnie z właściwością miejscową (art. 101 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

(akta kontroli: tom I, str. 41, 42-76 [plik/i nr 363], 112-144)

1.5. W latach 2021-2024 (do 30 września):

W DPS działających na podstawie zlecenia, MOPS przeprowadził łącznie osiem kontroli (sześć w 2022 r. i dwie w 2023 r.).

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że w 2021 r. kontrole nie były przeprowadzane z uwagi na epidemię COVID-19.

²⁰ Dz. U. z 2025 r. poz. 51; dalej: rozporządzenie o DPS.

Na osiem ww. kontroli, w jednej nie stwierdzono nieprawidłowości, a w pozostałych wydane zalecenia dotyczyły:

- a) depozytów – jedna kontrola – w kwestii kont depozytowych zasobów finansowych zalecono podjąć działania w zakresie racjonalnego ich wykorzystywania przez pensionariuszy,
- b) dokumentacji medycznej – jedna kontrola – zalecono zmodyfikowanie prowadzenia i sporządzania dokumentacji medycznej w celu większej przejrzystości i czytelności,
- c) organizacji pracy/terapii i realizacji umowy – siedem kontroli, w których zalecano m.in.: [a] opracowanie miesięcznych planów pracy terapii zajęciowej, [b] włączanie uczestników terapii zajęciowej w przygotowywania do zajęć, co wydłuży tygodniowy czas zajęć, sporządzanie dokumentacji z zajęć poza czasem przeznaczonym na prowadzenie terapii zajęciowej, [c] usprawnienie systemu przyzywowego w budynku DPS, [d] umieszczenie w dzienniku terapii zajęciowej opisu realizowanych zajęć, [e] wprowadzenie raportów z dyżurów pielęgniarskich, [f] ujednolicenie w dokumentacji nazewnictwa stanowisk osób lub pełnionych zadań, [g] weryfikację dokumentu upoważnienia z zarządzeniem fundacji pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami, [h] zapewnienie zatrudnienia zgodnego z obowiązującymi umowami, [i] zatrudnienie pracownika uprawnionego do podawania leków, [j] założenie i prowadzenie rejestru osób odwiedzających, [k] zapewnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego w pełnym wymiarze czasu pracy na poziomie nie mniejszym niż 0,4 etatu na jednego mieszkańca domu, [l] zapewnienie szkoleń wszystkim pracownikom Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego, [m] uzupełnienie dat w obowiązujących dokumentach regulujących funkcjonowanie DPS,
- d) praw i obowiązków opiekuna prawnego w pięciu kontrolach²¹.

(akta kontroli: tom II, str. 1 [plik/i nr 1])

W DPS prowadzonych przez MCUS przeprowadzono łącznie 29 kontroli (trzy kontrole w 2021 r., 11 kontroli w 2022 r., siedem kontroli w 2023 r. i osiem w 2024 r.). Powyższe kontrole przeprowadzili: [1] Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu (łącznie pięć kontroli, w tym dwie w 2023 r. i trzy w 2024 r.), [2] Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur (jedna kontrola)²², [3] Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu (14 kontroli, w tym dziewięć w 2022 r., trzy w 2023 r. oraz dwie w 2024 r.), [4] Sędzia Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Fabrycznej we Wrocławiu III Wydział Rodziny i Nieletnich (trzy kontrole, w tym po jednej w każdym roku lat 2022-2024), [5] Wojewoda Dolnośląski (sześć kontroli, w tym dwie w 2021 r., po jednej w latach 2022-2023 i dwie w 2024 r.).

Powyższe kontrole przeprowadzono w następujących zakresach: [1] przestrzegania przepisów pożarowych: łącznie pięć kontroli, [2] przyjęć i pobytu w DPS: jedna kontrola, [3] realizacji obowiązującego standardu usług opiekuńczych, tj. umożliwienia i organizowania mieszkańcom pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych: jedna kontrola, [4] realizacji standardu usług określonych w stosownym rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz zgodności

²¹ W których zalecano m.in.: [1] równomierne rozłożenie obowiązków opiekuna prawnego na innych pracowników lub inne osoby obce (dot. kontroli DPS z dużą liczbą osób ubezwłasnowolnionych przypadających na jednego opiekuna prawnego), [2] zapoznavanie mieszkańców DPS lub ich opiekunów prawnych z Indywidualnymi Planami Wsparcia, a w przypadku braku zainteresowania ze strony opiekunów prawnych – sporządzenie adnotacji urzędowej o tym fakcie i dołączanie ich do Indywidualnych Planów Wsparcia, [3] dopilnowanie meldowania mieszkańców w DPS przez opiekunów prawnych lub w przypadku uchylania się od tego obowiązku – sporządzanie odpowiedniej notatki służbowej.

²² Niezależny, krajowy organ wizytujący ustanowiony na podstawie Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.

zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami: łącznie trzy kontrole, [5] spełnienia wymagań obowiązujących przepisów w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności, żywienia oraz wyrobów do kontaktu z żywnością: łącznie pięć kontroli, [6] stanu sanitarnego obiektu: łącznie dziewięć kontroli, [7] spełniania wymagań ustawy o ochronie zdrowia psychicznego²³: łącznie dwie kontrole, [8] sposobu traktowania osób przebywających w placówce – weryfikacja przygotowania placówki na zagrożenia związane z pandemią koronawirusa: łącznie jedna kontrola, [9] przestrzegania standardów usług bytowych, tj. podawania posiłków oraz usług opiekuńczych, w szczególności w zakresie opieki higienicznej, pielęgnacji w chorobie i pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, jak również przestrzegania praw mieszkańca, a także zgodności zatrudnienia pracowników świadczących usługi opiekuńcze z wymaganymi przepisami: jedna kontrola, [10] spełnienia wymagań rozporządzenia o DPS: jedna kontrola.

Na 29 ww. kontroli, w 19 nie stwierdzono nieprawidłowości, w pozostałych 10, wydane zalecenia dotyczyły: [1] przeprowadzenia szkoleń personelu (jedna kontrola), [2] wprowadzenia odpowiednich, bezpiecznych warunków technicznych budynku (dziewięć kontroli), [3] zapewnienia odpowiednich warunków organizacyjnych dla zapewnienia komfortu mieszkańcom (jedna kontrola) oraz [4] poprawy jakości żywienia (trzy kontrole).

Rewident zakładowy MOPS przeprowadził łącznie 10 kontroli, tj. dwie w 2022 r. (DPS ul. Rędzińska) i po cztery kontrole w 2023 r. (DPS ul. Mączna, Rędzińska, Karmelkowa, Kaletnicza) i 2024 r. (DPS ul. Mączna, Rędzińska, Karmelkowa, Kaletnicza) w następujących zakresach: [1] ocena systemu kontroli zarządczej (jedna kontrola w 2022 r.), [2] realizowanie procedur wewnętrznych (cztery kontrole w 2023 r.), [3] współpraca działów opiekuńczo-terapeutycznych w zakresie bieżącej pracy z mieszkańcami DPS (cztery kontrole w 2024 r.) i zaopatrzenia mieszkańców w wyroby medyczne (jedna kontrola w 2022 r.).

We wszystkich ww. kontrolach stwierdzono uchybienia (dziewięć kontroli) lub sformułowano zastrzeżenia (jedna kontrola). W przypadku dziewięciu kontroli sformułowane zalecenia zostały zrealizowane. W jednym przypadku kontroli z 2022 r. dot. indywidualnych zaleceń w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w wyroby medyczne – realizacja zaleceń była nadal monitorowana.

(akta kontroli: tom I, str. 183, 203-289 [plik/i nr 49])

1.6. Do MOPS w badanym okresie wpłynęło siedem pism – skarg dotyczących sposobu postępowania pracowników dwóch DPS²⁴. Żadna nie dotyczyła braku wystarczających środków na finansowanie DPS. Wszystkie skargi rozpatrzono zgodnie z wymogami art. 237 i 244 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²⁵ i uznano za niezasadne.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 368], 110-111)

Do Prezydenta Wrocławia w latach 2021-2024 (do 30 września) skierowano trzy skargi, po jednej w 2021 r., 2022 r. i 2024 r. Skargi dotyczyły DPS prowadzonych przez MCUS, w tym skarga z 2021 r. – DPS przy ul. Mącznej, skarga z 2022 r. – wszystkich czterech prowadzonych przez MCUS DPS i skarga z 2024 r. – DPS przy ul. Rędzińskiej. Jedna ze skarg, złożona w 2022 r., dotyczyła braku wystarczających środków na funkcjonowanie DPS (spór zbiorowy w sprawie podwyższenia wynagrodzeń, dodatkowej premii i sprzętu DPS). Pozostałe skargi dotyczyły: rozliczeń po zmarłej mieszkance DPS (skarga z 2021 r.) oraz opłaty za pobyt w DPS (skarga z 2024 r.). Skargi z lat 2021 i 2024 uznano za niezasadne. Natomiast

²³ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917).

²⁴ Nr DPON.051.6.2023 (jedno pismo), DPON.051.54.2022 (sześć pism – skarg).

²⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

w przypadku skargi z 2022 r. – pracodawca poinformował o sporze Okręgowego Inspektora Pracy we Wrocławiu i podjęto rokowania. W ramach sporu zbiorowego podpisano protokół rozbieżności, do którego załącznikiem było porozumienie częściowe. Spór zakończono porozumieniem z 26 października 2022 r., o czym poinformowano Okręgowego Inspektora Pracy we Wrocławiu (27 października 2022 r.).

(akta kontroli: tom I, str. 299-322)

1.7. Dyrektor MOPS określił organizację i funkcjonowanie kontroli zarządczej zarządzeniem nr 33/11 z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (ze zm.).

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 381,388])

Zgodnie z Polityką zarządzania ryzykiem w MOPS, w okresie objętym kontrolą, kierownik Działu Pomocy Instytucjonalnej (DPIN), kierownik Działu Prawnego, Organizacji i Nadzoru (DPON) oraz kierownik Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (ZWOP) w dokumentach pn.:

- „Zagregowany rejestr ryzyk w MOPS” – zidentyfikowali ryzyka w odniesieniu do zadań przyjętych do realizacji na dany rok (określili zadanie, ryzyka z nim związane, aktualnie stosowane mechanizmy kontrolne, punktową ocenę ryzyka²⁶, proponowany sposób reakcji na ryzyko²⁷, a w przypadku propozycji działania – jego opis),
- „Raport roczny z zarządzania ryzykiem” – dokonali weryfikacji ich zmaterializowania się podając m.in. czy ryzyko zmaterializowało się, opis podjętych działań (w przypadku pozytywnej odpowiedzi na wystąpienie ryzyka) oraz opis planowanych działań.

W obu ww. dokumentach zidentyfikowano m.in. zadania dot. prowadzenia DPS polegające na:

- koordynacji pracy zespołów na rzecz pomocy instytucjonalnej, w tym ryzyka braku wystarczających środków finansowych na dotację przeznaczoną na pokrycie opłaty osób skierowanych do DPS – wzrost średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS, dla którego zaproponowano działania w postaci weryfikacji planu budżetowego, zwiększenia planu finansowego przez złożenie wniosku do Urzędu Miejskiego Wrocławia²⁸, zawarcia umów z nowym terminem realizacji zadania,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁹ oraz osobami prawnymi i fizycznymi działającymi w zakresie pomocy społecznej,
- nadzorze nad zlecaniem zadań organizacjom pozarządowym,
- prowadzeniu domów pomocy społecznej i mieszkań chronionych.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 366, 382], 203-298 [plik/i nr 34-48])

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

MOPS realizował zadania z zakresu pomocy społecznej, podejmując działania w zakresie właściwego utrzymania domów pomocy społecznej oraz zapewnienia w nich wymaganego standardu usług. Proces umieszczania podopiecznych w DPS był zgodny z przepisami i procedurami. Jakość świadczonych usług opiekuńczych była właściwa, weryfikowana przez przeprowadzane kontrole i wizytacje. Skargi

²⁶ Iloczyn oddziaływania i prawdopodobieństwa.

²⁷ Tolerowanie, przeniesienie, wycofanie się, działanie.

²⁸ Dalej: UM Wrocławia.

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, ze zm.; dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

kierowane do MOPS związane z funkcjonowaniem DPS były rozpatrywane zgodnie z procedurami.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Finansowanie działalności domów pomocy społecznej

2.1. Gmina Wrocław w latach 2021-2024 (do 30 września) na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej zaplanowała łącznie 696 991,6 tys. zł, w tym: 146 503,0 tys. zł w 2021 r., 170 666,9 tys. zł w 2022 r., 179 884,8 tys. zł w 2023 r., 199 936,9 tys. zł w 2024 r.

Na finansowanie działalności DPS zaplanowano w latach 2021-2024 (do 30 czerwca lub 30 września)³⁰ łącznie kwotę 179 840,1 tys. zł, w tym: 35 747,5 tys. zł w 2021 r., 39 872,9 tys. zł w 2022 r., 48 839,8 tys. zł w 2023 r., 55 379,9 tys. zł w 2024 r., co stanowiło łącznie 25,8%, w tym 24,4% w 2021 r., 23,4% w 2022 r., 27,2% w 2023 r., 27,7% w 2024 r., w kwocie środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

Środki na dofinansowanie DPS uwzględnione w budżecie Gminy Wrocław były wystarczające, gdyż w ww. okresie faktycznie wydano łącznie 112 762,7 tys. zł, w tym: 63 943,4 tys. zł na DPS prowadzone na zlecenie (15 432,6 tys. zł w 2021 r., 17 282,3 tys. zł w 2022 r., 20 145,3 tys. zł w 2023 r., 11 083,2 tys. zł w 2024 r.) i 48 819,3 tys. zł na DPS prowadzone przez Gminę Wrocław (10 153,2 tys. zł w 2021 r., 11 276,3 tys. zł w 2022 r., 14 283,9 tys. zł w 2023 r., 13 105,9 tys. zł w 2024 r.). Różnica w odniesieniu do zaplanowanych środków na finansowanie wszystkich DPS wyniosła 67 077,43 tys. zł.

Średni poziom rocznego dofinansowania pobytu jednego mieszkańca w DPS ogółem wyniósł 26,6 tys. zł³¹, w tym w DPS prowadzonych przez organizacje pozarządowe – 15,1 tys. zł³² oraz w DPS prowadzonych przez MCUS – 11,5 tys. zł³³.

Dochody z tytułu odpłatności wyniosły w latach 2021-2024 (do 30 września):

- na rachunki DPS (art. 62 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – od mieszkańców)³⁴ – wpłynęło łącznie 33 481,1 tys. zł, w tym: 8 013,8 tys. zł w 2021 r., 8 619,9 tys. zł w 2022 r., 10 474,5 tys. zł w 2023 r., 6 372,9 tys. zł w 2024 r.,
- na rachunek Gminy Wrocław (art. 62 ust. 2 ww. ustawy – od innych osób zobowiązanych do odpłatności) – wpłynęło ogółem 10 987,4 tys. zł, w tym: 2 272,3 tys. zł w 2021 r., 2 818,6 tys. zł w 2022 r., 3 089,5 tys. zł w 2023 r., 2 807,0 tys. zł w 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 394], 145 [plik/i nr 1-2], 146 [plik/i nr 1], 147 [plik/i nr 1])

2.2. W latach 2021-2024 (do 30 września) do DPS prowadzonych na zlecenie przekazano dotacje z budżetu Wojewody Dolnośląskiego w łącznej kwocie 68 996,9 tys. zł, w tym: 15 375,5 tys. zł w 2021 r., 17 351,1 tys. zł w 2022 r., 20 227,7 tys. zł w 2023 r., 16 042,6 tys. zł w 2024 r.

³⁰ Dane dotyczące 2024 r. – dane na koniec czerwca 2024 r. lub koniec września 2024 r. (organizacje pozarządowe prowadzące DPS na zlecenie rozliczały się w różnych okresach sprawozdawczych wskazanych w umowach, to oznaczało, że dane z 2024 r. wykazano zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami za okres od 1 stycznia 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. dla DPS ul. Jutrosińska „Arka 1”, DPS ul. Jutrosińska „Arka 2”, DPS ul. Św. Marcina, DPS ul. Grunwaldzka, DPS ul. Farna, DPS ul. Objazdowa, DPS ul. Okulickiego. Dla DPS ul. Ks. Marcina Lutra i DPS ul. Świątnicka wykazano wydatkowanie środków od 1 stycznia 2024 r. do 30 września 2024 r. – zgodnie ze złożonymi sprawozdaniami.

³¹ W tym 24,2 tys. zł w 2021 r., 27,2 tys. zł w 2022 r., 32,3 tys. zł w 2023 r. i 22,8 tys. zł w 2024 r.

³² W tym 16,6 tys. zł w 2021 r., 16,5 tys. zł w 2022 r., 18,9 tys. zł w 2023 r. i 10,4 tys. zł w 2024 r.

³³ W tym 9,6 tys. zł w 2021 r., 10,7 tys. zł w 2022 r., 13,4 tys. zł w 2023 r. i 12,3 tys. zł w 2024 r.

³⁴ W przypadku 2024 r. – do 30 czerwca lub 30 września, w zależności od okresu sprawozdawczego poszczególnych DPS.

Wnioskowanie o ww. dotacje odbywało się poprzez comiesięczne raportowanie (w systemie informatycznym) o liczbie faktycznie przebywających w DPS mieszkańców, tj. informacji pozyskanych od organizacji pozarządowych prowadzących DPS oraz MCUS w formie sprawozdań pn. "Informacja miesięczna o liczbie mieszkańców oraz kosztach utrzymania mieszkańców ponadgminnego domu pomocy społecznej" sporządzanych na koniec każdego miesiąca.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 392, 395])

Do szczegółowego badania realizacji postanowień umów zlecenia prowadzenia DPS, w tym prawidłowości przekazywania dotacji, wybrano trzy DPS (spośród dziewięciu prowadzonych przez organizacje pozarządowe na zlecenie Prezydenta Wrocławia), tj.:

- 1) DPS: ul. Ks. Marcina Lutra 2-8; profil: dla osób w podeszłym wieku (30 miejsc), przewlekle somatycznie chorzy (42 miejsca); prowadzący: Fundacja Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra; liczba miejsc: 72;
- 2) DPS: ul. Jutrosińska 29 "Arka 1"; profil: dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie; prowadzący: Fundacja L'arche; liczba miejsc: 7;
- 3) DPS: ul. Jutrosińska 29 "Arka 2"; profil: dla osób niepełnosprawnych intelektualnie; prowadzący: Fundacja L'arche; liczba miejsc: 6.

We wszystkich ww. przypadkach umów, wpłaty na konta ww. DPS następowały zgodnie z zapisami poszczególnych umów, tj. w ustalonej wysokości i w ustalonych terminach.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 395]; tom II, str. 2 [plik/i nr 1-3])

W latach 2021-2024 (do 30 września) MCUS otrzymało łącznie 10 024,8 tys. zł dotacji z budżetu Wojewody Dolnośląskiego, w tym: 3 255,1 tys. zł w 2021 r., 2 312,8 tys. zł w 2022 r., 2 267,0 tys. zł w 2023 r., 2 189,9 tys. zł w 2024 r.

(akta kontroli: tom I, str. 203-298 [plik/i nr 70])

2.3. W latach 2021-2024 (do 30 września) do Wojewody Dolnośląskiego złożono osiem wniosków o zwiększenie dotacji dla DPS prowadzonych przez organizacje pozarządowe (w tym dwa w 2021 r., trzy w 2022 r., jeden w 2023 r. i dwa w 2024 r.) na łączną kwotę 17 717,4 tys. zł (w tym: 3 011,3 tys. zł w 2021 r., 4 741,4 tys. zł w 2022 r., 4 507,4 tys. zł w 2023 r. i 5 457,3 tys. zł w 2024 r.).

Powyższe wnioski dotyczyły potrzeb w zakresie:

- przygotowania i zabezpieczenia DPS (pracowników i mieszkańców) przed wzrostem zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, a także na dodatkowe wynagrodzenie dla pracowników (łącznie 6 566,9 tys. zł, w tym 3 011,3 tys. zł w 2021 r., 3 555,6 tys. zł w 2022 r.),
- wypłaty dodatków lub nagród dla pracowników DPS (łącznie 4 507,4 tys. zł w 2023 r.),
- pokrycia zwiększających się kosztów utrzymania mieszkańców w DPS, tj. kosztów gazu, wody, elektryczności, żywności, wynagrodzeń pracowników, środków higieny i czystości oraz usług (łącznie 1 305,8 tys. zł, w tym: 1 185,8 tys. zł w 2022 r. i 120,0 tys. zł w 2024 r.),
- realizacji Programu pn. „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027” (łącznie 5 337,3 tys. zł w 2024 r.).

Jeden wniosek³⁵ nie został uwzględniony, a Wojewoda Dolnośląski nie uzasadnił swojej decyzji. W pozostałych przypadkach wnioski zostały uwzględnione, przy czym:

- w jednym przypadku wniosek uwzględniono w całości i przyznano łącznie 5 337,3 tys. zł w 2024 r.,
- w pięciu przypadkach wnioski uwzględniono w części i przyznano łącznie 2 265,7 tys. zł, w tym: 708,4 tys. zł w 2021 r., 1 523,9 w 2022 r. i 33,4 tys. zł w 2024 r.,
- w jednym przypadku wniosek uwzględniono w kwocie powyżej wnioskowanej i w 2023 r. przyznano 4 568,8 tys. zł.

W żadnym z ww. przypadków Wojewoda Dolnośląski nie podał uzasadnienia przyznania mniejszej niż wnioskowana kwoty.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 396], 186 [plik/i nr 31])

W badanym okresie do Wojewody Dolnośląskiego złożono również 31 wniosków o zwiększenie dotacji na funkcjonowanie DPS prowadzonych przez MCUS na łączną kwotę 7 455,0 tys. zł, w tym: 17 wniosków na kwotę 707,1 tys. zł w 2021 r., osiem wniosków na kwotę 425,4 tys. zł w 2022 r., cztery wnioski na kwotę 2 882,0 tys. zł w 2023 r., dwa wnioski na kwotę 3 440,5 tys. zł w 2024 r. Powyższe wnioski dotyczyły bieżących potrzeb – 887,9 tys. zł, dodatków do wynagrodzeń – 6 255,3 tys. zł, programu szkoleniowego – 67,2 tys. zł oraz przeciwdziałania COVID-19 – 244,6 tys. zł. Wszystkie wnioski zostały uwzględnione w pełnej wysokości.

(akta kontroli: tom I, str. 203-298 [plik/i nr 69])

2.4. Obowiązujące w latach 2021-2024 średnie koszty utrzymania mieszkańca dla poszczególnych DPS, Prezydent Wrocławia, stosowanie do art. 6 pkt 15 oraz art. 60 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, ustalił w pięciu zarządzeniach wchodzących w życie z dniem 1 kwietnia każdego z lat 2020-2024³⁶.

Średni koszt utrzymania mieszkańca DPS w latach 2021-2024 wyniósł 5 877,05 zł, w tym: 4 516,25 zł w 2020 r., 4 787,11 zł w 2021 r., 5 292,41 zł w 2022 r., 7 700,22 zł w 2023 r., 7 089,27 zł w 2024 r.

Procedura ustalania ww. średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca była zgodna z ww. ustawą i polegała na:

- przesłaniu przez DPS wyliczeń zgodnie z art. 6 ust. 15 ustawy o pomocy społecznej³⁷,
- weryfikacji przez pracowników MOPS ww. wyliczeń po kątem poprawności wyliczeń oraz zgodności użytych danych ujętych również w sprawozdaniach finansowych DPS oraz w Centralnej Aplikacji Systemowej (systemie zawierającym informacje o liczbie mieszkańców),
- przekazaniu do UM Wrocławia propozycji zarządzenia w sprawie ustalenia średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca,
- wydaniu przez Prezydenta Wrocławia odpowiedniego zarządzenia.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 383-387], 187)

³⁵ Środki przewidziane na wyposażenie niezbędne do przygotowania i zabezpieczenia DPS (pracowników, mieszkańek) przed wzrostem zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, a także na dodatkowe wynagrodzenie dla zatrudnionych pracowników.

³⁶ Zarządzenia Prezydenta Wrocławia: nr 2733/20 z 16 marca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 2184 z 19 marca 2020 r.), nr 4836/21 z 16 marca 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 1418 z 22 marca 2021 r.), nr 7270 z 11 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 1456 z 17 marca 2022 r.), nr 9783/23 z 15 marca 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 1945 z 20 marca 2023 r.), nr 12746/24 z 18 marca 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. poz. 1915 z 20 marca 2024 r.).

³⁷ W tym: w 2023 r. do wyliczeń brano pod uwagę dodatek do wynagrodzeń pracowników.

2.5. W latach 2021-2024 w dwóch DPS³⁸ prowadzonych przez organizacje pozarządowe przeprowadzono dwie inwestycje (w 2021 r.). Dotyczyły one przeciwdziałania COVID-19 i polegały na zainstalowaniu w dwóch DPS bramek dezynfekcyjnych. Łączny koszt ww. działań to 35,7 tys. zł, tj. po 17,8 tys. zł w każdym z DPS. Powyższe inwestycje finansowane były ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 397])

MCUS w badanym okresie na remonty i inwestycje wydał łącznie 3 877,5 tys. zł, w tym: 1 677,6 tys. zł w 2021 r., 455,6 tys. zł w 2022 r., 1 254,8 tys. zł w 2023 r., 489,5 tys. zł w 2024 r. (do 30 września). Na inwestycje wydano w ww. okresie 2 991,5 tys. zł, a na remonty – 886,0 tys. zł. Wszystkie ww. wydatki finansowane były z budżetu Gminy Wrocław.

(akta kontroli: tom I, str. 203-298 [plik/i nr 69])

2.6. W latach 2021-2024 (do 30 września) realizowano 24 umowy na prowadzenie przez organizacje pozarządowe dziewięciu DPS.

Z badania sześciu ww. umów (dotyczących DPS przy ul. Objazdowej i ul. Grunwaldzkiej) wynikało, że w ww. umowach:

- 1) nie określono sposobu obliczania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, jednak w § 2 pkt 6 tych umów³⁹ odniesiono się do przepisów ustawy o pomocy społecznej, gdzie w art. 6 ust. 15 ustawodawca zdefiniował średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca i określił sposób jego obliczania,
- 2) w § 8 ww. umów, poświęconym kontroli zadania publicznego, w ust. 1, zlecający zabezpieczył w umowie prawo kontroli, w tym weryfikacji obliczania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca⁴⁰,
- 3) w § 2 ww. umów⁴¹ określono wysokość i terminy przekazywania środków,
- 4) w § 6, 9 i 10 ww. umów⁴² określono warunki i sposób rozliczania przekazanych w formie dotacji środków,
- 5) nie wszystkie warunki zawarte w ww. umowach były przestrzegane, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 177, 184, 191, 309, 311, 323, 374-380, 408-417])

2.7. W przypadku umów zlecenia prowadzenia DPS ostateczne rozliczenia poszczególnych okresów następowały w dokumencie pn. „Rozliczenie udzielonej dotacji” wprowadzonym zarządzeniami Prezydenta Wrocławia⁴³. W ww. dokumentach Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych UM Wrocławia zatwierdzał rozliczenia dotacji po uprzednim dokonaniu kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej przez pracowników MOPS z danymi przedstawianymi przez DPS.

Do zakończenia kontroli NIK⁴⁴, na 44 ostatecznie zamknięte okresy realizacji zadania publicznego (lata 2019-2023)⁴⁵, w dwóch przypadkach nie dokonano rozliczenia za:

³⁸ DPS ul. Farna, DPS ul. Objazdowa.

³⁹ „Dotacja należna Zleceniobiorcy [...] na realizację zadania publicznego [...] obliczona i przyznawana będzie zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej”.

⁴⁰ „ust. 1 Zleceńodawca sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez Zleceniobiorcę. [...] Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania zobowiązania”.

⁴¹ Pn. „Finansowanie zadania publicznego”.

⁴² § 6 pn. „Dokumentacja związana z realizacją zadania publicznego”; § 9 pn. „Obowiązki sprawozdawcze Zleceniobiorcy” oraz § 10 pn. „Zwrot środków finansowych”.

⁴³ Zarządzenia w sprawie trybu postępowania przy udzielaniu dotacji organizacjom pozarządowym na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nr: 10908/18 z 16 listopada 2018 r. i 12501/24 z 13 lutego 2024 r.

⁴⁴ Do 4 lutego 2025 r.

⁴⁵ Tj. okresy, które, zgodnie z zapisami umów, powinny być rozliczone do końca 2024 r.

2022 r. (DPS ul. Jutrosińska „Arka 2” – nr umowy D/MOPS/2501/1/2020-2024) oraz 2023 r. (DPS przy ul. Okulickiego – nr umowy D/MOPS/3497/1/2023-2025).

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 374-380, 408-417])

Sekretarz Miasta Wrocławia wyjaśnił, że w przypadku sprawozdań dotyczących umów D/MOPS/2501/1/2020-2022 (sprawozdanie za 2022 r.) i D/MOPS/3497/1/2023-2025 (sprawozdanie za 2023 r.) – w związku z trwającym procesem korekt wprowadzanych przez organizacje pozarządowe, sprawozdania będą podlegały ponownej weryfikacji i po zatwierdzeniu merytorycznym i formalno-rachunkowym zostaną rozliczone.

W przypadku DPS prowadzonych przez MCUS – rozliczeń dokonywano w Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz przesyłano do UM Wrocławia informacje o kwotach otrzymanej dotacji, wykorzystanych środków oraz zwrotów na rachunek bankowy Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu⁴⁶. W latach 2021-2023 MCUS otrzymało łącznie 7 834,9 tys. zł dotacji, w tym: 3 255,1 tys. zł w 2021 r., 2 312,8 tys. zł w 2022 r., 2 267,0 tys. zł w 2023 r., z czego w 2021 r. wykorzystano o 24,23 zł mniej niż otrzymano. Zwrotu niewykorzystanej kwoty dokonano 18 stycznia 2022 r. na rachunek bankowy DUW.

(akta kontroli: tom I, str. 203-298 [plik/i nr 53, 56-59])

2.8. Dyrektor MOPS oświadczył, że w kontrolowanym okresie, MOPS nie otrzymał do realizacji żadnych programów pomocy społecznej dedykowanych do funkcjonowania DPS.

(akta kontroli: tom I, str. 91)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Na 15 badanych sprawozdań z realizacji zadań prowadzenia dwóch DPS (przy ul. Objazdowej i ul. Grunwaldzkiej) przez organizacje pozarządowe (składanych za lata 2021-2023)⁴⁷, nie wyegzekwowano wszystkich wymaganych umowami zasad ich sporządzania.

W jednym przypadku brak było sprawozdania częściowego za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. (DPS przy ul. Objazdowej)⁴⁸. W dwóch przypadkach sprawozdania częściowe – za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r.⁴⁹ oraz końcowe za okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 sierpnia 2022 r.⁵⁰ (DPS przy ul. Objazdowej) złożono 21 listopada 2023 r., tj. po wymaganym terminie (30 września 2022 r.). W dwóch przypadkach (DPS przy ul. Grunwaldzkiej) złożone sprawozdania częściowe – za okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 października 2024 r.⁵¹ oraz końcowe – od 1 października do 31 października 2024 r.⁵² nie posiadały dat ich podpisania i złożenia.

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że wskazane nieprawidłowości powstały na skutek przeoczenia pracownika.

(akta kontroli: tom I, str. 42-76 [plik/i nr 177, 184, 191, 309, 311, 323, 374-380, 408-417])

⁴⁶ Dalej: DUW.

⁴⁷ Zgodnie z treścią umów ww. sprawozdania powinny być składane do Wydziału Partycypacji Społecznej UM Wrocławia.

⁴⁸ § 9 pkt 3 pkt 4 umowy nr D/MOPS/2497/1/2020-2022 z 31 grudnia 2019 r.

⁴⁹ § 3 pkt 8 porozumienia z 15 lipca 2022 r. dotyczącego rozwiązania umowy nr D/MOPS/2497/1/2020-2022 z 31 grudnia 2019 r.

⁵⁰ § 3 pkt 9 porozumienia z 15 lipca 2022 r. dotyczącego rozwiązania umowy nr D/MOPS/2497/1/2020-2022 z 31 grudnia 2019 r.

⁵¹ § 3 pkt 7 porozumienia z 9 września 2024 r. dotyczącego rozwiązania umowy nr D/MOPS/3194/1/2022-2024 z 28 września 2022 r.

⁵² § 3 pkt 8 porozumienia z 9 września 2024 r. dotyczącego rozwiązania umowy nr D/MOPS/3194/1/2022-2024 z 28 września 2022 r.

OCENA CZĄSTKOWA

MOPS dysponował środkami finansowymi, które po przekazaniu do DPS umożliwiły ich funkcjonowanie. Organizacje pozarządowe, prowadzące DPS na zlecenie, prawidłowo raportowały o liczbie faktycznie przebywających mieszkańców, która była podstawą do wyliczenia dotacji. Proces ustalania średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS był zgodny z obowiązującymi przepisami i przebiegał w sposób uporządkowany. Wyплаты dotacji dla DPS prowadzonych na zlecenie były zgodne z zapisami umów, zarówno pod względem wysokości, jak i terminów. Nieprawidłowości stwierdzono w zakresie egzekwowania, od organizacji pozarządowych prowadzących na zlecenie DPS, realizacji wszystkich warunków ustalonych w zawartych z nimi umowach w zakresie sprawozdań z dotowanej działalności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wniosek:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Podjęcie działań organizacyjnych w celu sprawnego egzekwowania od organizacji prowadzących na zlecenie DPS prawidłowego i rzetelnego składania wymaganych sprawozdań z funkcjonowania DPS.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 19 lutego 2025 r.

Kontroler

Joanna Marczyk

Główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor

Marcin Kaliński

/podpisano elektronicznie